'समानो मन्त्रः समितिः समानी'

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL

B.A. Honours 5th Semester Examination, 2022

DSE-P2-SANSKRIT (502)

Time Allotted: 2 Hours — Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

The question paper contains DSE-502A and DSE-502B. Candidates are required to answer any *one* from the two papers and they should mention it clearly on the Answer Book.

DSE-502A

विभाग-क

1. एकस्य उत्तरं देयम् – 12×1 = 12
   (क) संस्कृत-धर्मशास्त्रेषु प्रतिफलितं धर्मविषयमाधारीकृत्य प्रबन्धमेकं लिखत।
   (ख) भारतीयधर्मशास्त्रानुसारेण ब्राह्मणानां कर्तव्यम् आलोचयत।

2. एकस्य संक्षिप्ता टिप्पणी कार्या – 6×1 = 6
   जातकर्म; ब्रह्मचर्यः।

3. षण्णां प्रश्नानां उत्तरं देयम् – 1×6 = 6
   (क) याज्ञवल्क्यसंहितायाम् कति अध्यायाः सन्ति ?
   (ख) भारतीयधर्मशास्त्रेषु कति संस्काराः ?
   (ग) दायभागस्य रचयिता कः ?
   (घ) प्रकृतिजाताः गुणाः कति ?
   (ङ) भारतीयधर्मशास्त्रस्य उत्सः कः ?
   (च) मिताक्षरा का ?
   (छ) कुल्लूकभट्टकृतायाः मनुसंहिताटीकायाः नाम किम् ?
   (ज) भारतीयधर्मशास्त्रेषु प्रमाणम् कतिविधम् ?

विभाग-ख

4. प्रश्नमेकं समाधेयम् – 12×1 = 12
   (क) मनुसंहितानुसारेण संस्काराः आलोच्यताम्।
   (ख) भारतीयधर्मशास्त्रे प्रतिफलिते व्यसनविषये प्रबन्धमेकं लिखत।

5. द्वयोः टिप्पणी कार्या – 3×2 = 6
   अर्थः, मोक्षः, प्राजापत्यविवाहः।

विभाग-ग

6. प्रश्नमेकं समाधेयम् – 12×1 = 12

(क) संस्कृतधर्मशास्त्रानुसारं स्वधर्मं सविशदमालोचयत।

(ख) भारतीयधर्मशास्त्रानुसारं सदाचारं सविशदमालोचयत।

7. द्वयोः टिप्पणी कार्या – 3×2 = 6

सदाचारः; सन्यासधर्मः; स्वाध्यायः।

अथवा

DSE-502B

विभाग-क

1. कस्यचित् एकस्य उत्तरं प्रदेयम् – 12×1 = 12

(क) मम्मटमनुसृत्य काव्यकारणानि निरुपयत।

(ख) 'भारती कवेर्जयति'– इत्युक्तेः याथार्थ्यं सविशदम् आलोचयत।

2. व्याख्या कार्या (द्वयोः) – 6×2 = 12

(क) ''शब्दचित्रं वाच्यचित्रमव्यङ्ग्यं त्व वरं स्मृतम्।''

(ख) ''अनलंकृती पुनः क्वापि''

(ग) ''काव्यं यशसेऽर्थकृते व्यवहारविदे शिवेतरक्षतये।
सद्यः परनिर्वृतये कान्तासम्मिततयोपदेशयुजे॥''

3. संक्षिप्तोत्तरं प्रदेयम् (द्वयोः) – 3×2 = 6

(क) काव्यप्रकाशस्य प्रथमोल्लासस्य नाम किम् ? मङ्गलाचरणे मम्मटाचार्येण कस्याः स्तुतिः कृता ?

(ख) मम्मटसम्मतं ध्वनिकाव्यस्य लक्षणं लिखत।

(ग) मम्मटमते का शक्तिः ?

विभाग-ख

4. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु कस्यचित् एकस्य उत्तरं देयम् – 12×1 = 12

(क) संस्कृतालंकारशास्त्रे रुद्रटाचार्यस्य अवदानं पर्यालोचयत।

(ख) संस्कृतालंकारशास्त्रे विश्वनाथस्यावदानं निरूप्यताम्।

5. टिका कार्या (द्वयोः) – 6×2 = 12

वामनः, दण्डी, काव्यमीमांसा, जगन्नाथः।

6. संक्षिप्तोत्तरं प्रदेयम् (द्वयोः) – 3×2 = 6

(क) भामहप्रोक्तं काव्यलक्षणं किम् ? भामहरचितस्य अलंकारग्रन्थस्य नाम किम् ?

(ख) अलंकारशस्त्रस्य आलोच्यविषयः कः ?

(ग) संस्कृतालंकारशास्त्रस्य प्राचीनतमो ग्रन्थः कः ? ग्रन्थस्य रचयिता कः ?

——×——